

Pòrtic

Ara fa, justament, un any de la celebració del Primer Congrés Català de Geografia. Val la pena de preguntar-se, ara que tot es pot veure amb una mica més de perspectiva, si el Congrés ha deixat algun rastre i, segons quina sigui la resposta, preguntar-se si valia la pena l'haver-lo convocat.

Les conseqüències d'un acte humà poden ésser de dues menes: D'un cantó, hi ha resultats tangibles, mesurables, ponderables, resultats que poden ésser objectivats i que són l'expressió exterior de les conseqüències més representatives d'una realitat material.

Des d'aquest punt de vista, no es pot deixar de recordar que el Congrés representà la mobilització de moltes persones i de molts recursos, l'aparició d'iniciatives i de realitzacions, la coincidència de voluntats i d'esperances a molts indrets de Catalunya, entre persones de diferent procedència geogràfica i doctrinal, agermanats per la seva dedicació i preocupació per les qüestions que atanyen les ciències de l'home i de la terra.

Després de recordar el pes que tot això tingué i ha tingut en el curs general de la geografia a Catalunya, no es pot ignorar, tampoc, el que «de debò» ha quedat del Primer Congrés. Tot el que es va fer i es va dir durant aquells dies i durant les setmanes que els precediren i els continuaren podria haver-se reduït a un foc d'encenalls momentani que no deixa rastre, a una ràfega de vent que un cop apagada posa les branques de nou en repòs i en silenci.

Però no ha estat així, es pot assegurar. I el testimoni d'aquelles jornades del mes de març del noranta-u ha pres forma i ha permanescut: Primer, havia estat el número de «Treballs de la Societat Catalana de Geografia» que aportà uns comentaris inicials i un reportatge gràfic del Congrés, com a fulls primerencs de recordatori. Després, suara, en aquestes darreres setmanes, han aparegut els quatre volums de les actes del Congrés. Tal com s'havia anunciat, *totes les participacions* a les sessions han estat editades, i ho han estat abans del primer aniversari.

El volum I (*Conferències*), aplega en cent setanta-dues pàgines, el text de les lliçons impartides: La lliçó inaugural, les que es pronunciaren a les nou ciutats catalanes que acolliren els actes del Congrés on es definiren els grans temes, i les conferències o lliçons complementàries pronunciades pels professors Claval, Gould i Ortega.

El volum II (*Ponències*), aplega en quelcom més de quatre-centes pàgines, el text de les vint-i-quatre ponències que constituïren l'armadura del Congrés, el marc del debat, l'ocasió oferta pel balanç de les idees, la possibilitat de disposar d'aportacions fetes des de ciències afins i per persones que no és habitual de trobar reunides en una mateixa tribuna compartint preocupacions comunes.

El volum III (*Comunicacions*), que per la seva extensió ha calgut materialitzar en dos toms (IIIa, de la comunicació d'Albet fins a la de Font/Tort; i IIIb, de la comunicació de Fra fins a la de Villanueva), aplega en vuit-centes vint-i-set pàgines les setantatres comunicacions que es presentaren al Congrés i que abarquen tot el ventall de la geografia: D'aquestes comunicacions n'hi ha vuit que fan referència al pensament geogràfic: altres vuit relacionades amb l'estudi del territori; set a la geografia física, set més a la política del litoral i dels ports; vint-i-dues a les qüestions geo-econòmiques (agricultura, indústria, comerç...), deu a les funcions urbanes, cinc a la didàctica de la geografia i a la cartografia i sis comunicacions més a aspectes diversos de la població i del poblament.

S'ha dit, més amunt, que les conseqüències d'un acte humà poden ésser de dues menes i, fins ara, s'ha fet referència, només, a les conseqüències «ponderables». Però no es poden oblidar les conseqüències que afecten més directament l'anàlisi subjectiva. Si tots els actes humans són expressió de decisions preses pels homes i si segueixen vigents de manera més o menys viva i clara segons les idees que els homes es fan de la realitat material analitzada, realitat que queda present, les conseqüències no visibles del Primer Congrés seran més o menys profundes segons la voluntat del qui en fa la valoració, segons els seus condicionants, segons el pes feixuc del llast format per les seves estimacions (entusiasmes, antipaties, afecció, rebuig...), segons s'estigui més o menys amatent als corrents nous que emergeixen entre els geògrafs a Catalunya.

A part dels resultats obtinguts durant els mateixos dies del Congrés, les converses mantingudes després, les crítiques rebudes, les propostes formulades, els encoratjaments i els suggeriments que s'han expressat aquests darrers mesos, els projectes, les esmenes a tenir en compte i les puntualitzacions que ja s'han suscitat cara a la celebració del Segon Congrés i de les reunions prèvies que es consideren necessàries, junt als volums editats que s'acaba de descriure, amb un contingut en conjunt tan interessant, fan respondre afirmativament, sense dubte, les preguntes formulades al començament d'aquest *Pòrtic*.

* * *

És plaent de comprovar, també com ha estat escoltada la crida per l'aplec de treballs en homenatge al doctor Llobet, que fou mestre de tants, que fou un dels fundadors de la Societat i un seu president. Aquest número 32 de «Treball...», li és dedicat, així mateix, i sembla que encara s'hi hauran de dedicar unes pàgines del número següent. És plaent perquè demostra com és viu el record del mestre absent, i és plaent, també, perquè aquest és un número recollit en la plena empenta generada pel Congrés.

Agermanar el record del doctor Llobet i la continuïtat del Congrés té un significat ben clar: La geografia, a Catalunya, continua la seva cursa renovadora sense rompre cap de les seves anelles antigues.

* * *

Finalment, el record del professor Enric Moreu, amic i soci d'honor de la Societat Catalana de Geografia, home sapient i home bo, que ha mort recentment, el record de la companya Bígna Kuoni, la dona plena d'optimisme i de generositat, i la impressió dels Estatuts i del Reglament intern de la Societat tal com han quedat després dels retocs que ha imposat la seva adaptació als Estatuts de l'Institut d'Estudis Catalans, clouen aquest número trenta-dos de «Treballs de la Societat Catalana de Geografia» amb el qual s'inicia el volum setè de la seva cursa, que no s'ha d'interrompre.

LI. C. i S.